

LA LIGUE DES DROITS DE L'HOMME

ԵՒ ՀԱՅԿԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՐ

La Ligue des droits de l'Homme et du Citoyen (որուն գործը այնքան կարեւոր եղաւ Տրէյֆիւսի սահման խնդրոյն մէջ) Օսկերգուտի ճիւղը որոշած է Ligueին կեդրոնական քովիքէին ուշադրութիւնը հրաւիրել հայկական ջարդերուն խնդրոյն վրայ եւ զրգել զայն որ իր կարողութեան չափովը գործէ՝ այդ վայրագութեանց կրկնումը արգելելու համար :

Կեդրոնական քովիքէին իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ նկատողութեան առաւ Օսկերգուտի ճիւղին առաջադրութիւնը եւ Քրանսական կառավարութեան ուղղեց իոյճ մը որով անկից կը խնդրէ իր բոլոր միջոցներէն ի գործ դնել Հայաստանի մէջ կոտորածներու կրկնումը արգելելու համար :

Բարիքը Հայոց Հայրենասիրական Ընկերակցութիւնը Ligueին նախագահ Պ. Լ. Թարբէթին իր շնորհակալութիւնները յայտնեց նամակով մը, որուն թարգմանութիւնը կը հրատարակենք ստորեւ :

«Պարոն,

«Նաոուրաի եղանք իմանալով որ «Մարգուտ ու քաղաքներին իրաւանց նիւակակցութիւնը» հայկական խնդրով զբաղելու վեհոգի նախաձեռնութիւնն առած է, եւ կը փութանք մեր ջիւղը երաստագրութեան զգացումները ձեռք յայտնել :

«Այն հասարակ կայութիւնը որուն մէջ ինկած է հայ ժողովուրդը՝ իր բնական բարբառս ռեփովին արդիւնեղով, այն անհատաւոր վայրէջութիւնները որոնք Հայաստանի մէջ գործուեցան, եւ հալածանքն ու ջարդերը որ դեռ կը շարունակեն այդ երկրի բնակիչներին կրնար անտարբեր թողուլ ասպետական զգացումներով ծանօթ այս Քրանսացի ժողովուրդը, եւ «Մարգուտ ու քաղաքներին իրաւանց նիւակակցութիւնը» որ կեղեքեալներու պատգամն փրանսային գործուն խիղճը կը ներկայացնէ, իր աղնիւ ծրարիրն աւելն հասարակութիւնը որուն շուրջ առած է հաստատելով թէ իրեն համար հայկական հանրաժամեցում է իր կրօնին դնել զարշիւի կերպով հարստահարուած հայ ժողովուրդին օգնելու իրեն հաշնելու համար :

«Անցի անձնաւորութեան պիտի թուէր որ իւրոպան, եւ մասնաւորապէս Ֆրանսան, մինչեւ ծայր կատարելի թողուր այդ ամբողջ ժողովուրդը մը ցնչելու վիճիարի ուժերին, զոր Սուլթան Ապաիւլ-Համիտը, եւրոպական դիւանագիտութեան անտարբերութենէն քաջա-

լերուած, կրցաւ գործադրել մինչեւ հիմա բացարձակ աղատութեամբ, հակառակ Հայերը պաշտպանելու համար եւրոպայի ստանձնած հանդիսաւոր յանձնառութեանցը :

«Մարդուն եւ քաղաքներին իրաւանց նիւակակցութիւնը» կրնայ թանկագին նպատակ մը բերել կեղեքեալ Հայութեան դատին, կրնայ ճանչցնել Ֆրանսային, մանրամասնօրէն եւ իր ճշմարիտ գոյնովը, այն զարհուրելի կացութիւնը որ ատկաւին կը տեսէ Հայաստանի մէջ եւ որ պիտի տեսէ մինչեւ որ եւրոպայ չորոյն կորովի միջամտութեամբ մը վերջ դնել այն հրէշային իրաց վիճակին :

Բարիքը Հայոց Հայրենասիրական Ընկերակցութիւնը» ինքզինքը «Մարգուտ ու քաղաքներին իրաւանց նիւակակցութեան» տրամադրութեանը կը դնէ՝ այս գործին մէջ անոր օգնելու համար, եւ կը խնդրէ, Պարոն, որ հաճիք ընդունի մեր յարգալից շնորհապատկեան զգացումները :

Ասենարպիտ Նախագահ
Ա. ԶՈՊԱՆԵԱՆ Զ. ԽԻՔԵՆՏԵՐ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԴԱՏԸ

Մենք շատ կանուխէն յայտարարեցինք թէ Տրէյֆիւսի խնդրոյն առիթով արգարութեան եւ իրաւանց պաշտպանութեան համար կազմուած մտաւոր գումարաւոր հարկաւորաբար հայկական խնդրոյն համար այ օժանդակ ուժ մը պիտի դառնար, Այդպէս եղաւ Ligue des droits de l'homme et du citoyen, ինքնաբերաբար, նկատողութեան առաւ Հայաստանի ջարդերուն հարցը, եւ վստահ ենք թէ իր այլ պըղատողութեան միջամտութենէն աւելին պիտի ընէ՝ եթէ մենք Հայերս դիտանք մղել զինքը եւ աշակցել իրեն եւ միակ Քրանսական լրատագիրը որ Սուլթան Համիտին դէմ անդիմահատական ու մոլեղին պայքար մը կը մղէ, բան մը գոր ոչ մէկ Քրանսական լրագիր երբեք չէր բրած, — «Սոսոն» է, Տրէյֆիւսեան լրագիրը :

«Սոսոն» միայն գաղափարն ունեցաւ, Լա ձէի գեապանաժողովին առնէն, հայկական խնդրոյն վրայ մասնաւորապէս Քրանսական կառավարութեան եւ ընդհանրապէս Ինտերնացիոնալ ժողովին ուշադրութիւնը հրաւիրելու եւ մեր ընթերցողները անշուշտ կարգապահ իւր պայքարին մէջ այն դեպքերի յոգեւածնել, զոր հրատարակեց Իսպանի Կոնիէ՝ Հայաստանի